

MEMORIAL
pamięć Marii Wittek

FUNDACJA GENERAL ELZBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
ul. Podmurze 10 81-100 Kołobrzeg
e-mail: sekretariat@fundacja-zawacka.pl
NIP 956 16 25 127 KRS 0000041692

AK
Warszawa

++
MATRAŚ Halina
z d. Rojowska
ps. "Desant"

5445/MSK

SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI

MATRAŚ Halina

z d. Rojowska

ps. "Desant"

I./1. Relacja

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora —

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację v k. 2, s. 1-2

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ...

IV. Korespondencja —

V. Nazwiskowe karty informacyjne

VI. Fotografie —

Nazwa względnie stempel Archiwum

MATRAŚ Halina z d. Rajowska ps. "Desant"
(nazwa zespołu, zbioru, kolekcji i sygnatura akt)

Lp.	Nazwisko i imię korzystającego	Temat pracy (ewent. cel wykorzystania)	Data korzystania
1	Ewa Gawronińska	ratowanie teczki	19.11.2021 r.
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			

II
- Biogram Haliny Matras z d. Rojowskiej ps. "Desant", opracowany
przez H. Kujawę i H. Matras-Swick i zamieszczony w czasopiśmie
"Nike. Nie ulec to zwyciężyć" nr 101 maj-lipiec 2011, s. 6-7
mpz kopia k. 2, s. 1-2

II/1

Halina Matraś z d. Rojowska ps. „Desant”.

Urodzona 31 I 1917 w rodzinie ziemiańskiej, w Siomakach k. Żytomierza, córka Stanisława i Marii z Doruchowskich. Po utracie majątności na Podolu rodzina Rojowskich przeniosła się w Lubelskie, gdzie posiadali majątki Swoboda i Bystrzyca. Halina i jej dwie siostry ukończyły liceum sióstr Niepokalanek w Szymanowie. Po maturze w r. 1935 (lub 1936) Halina uczęszczała do szkoły ogrodniczej, a następnie powróciła do ojca w woj. lubelskie. W r. 1941 przez pół roku ukrywała rodzinę żydowską. Do Warszawy przyjechała przed Powstaniem, zamieszkała u siostry Antoniny, obie brały udział w walce powstańczej w Obwodzie Śródmieście-Południe pod dowództwem płk. Jana Szczurka-Cergowskiego „Sławbora”, Halina jako sanitariuszka i łączniczka o ps. „Desant”. W drugiej połowie września została przydzielona do udzielania pomocy wycofującym się z Mokotowa powstańcom. Wówczas poznała Andrzeja Czaykowskiego ps. „Garda”, cichociemnego, jednego z najwspanialszych rycerzy polskiego podziemia czasu wojny.

Po wojnie pracownica Ministerstwa Zdrowia, a następnie kierowniczka sekcji zakupów Państwowego Przedsiębiorstwa Budowlanego Beton-Stal w Warszawie, kierowniczka Samodzielnego Referatu Gospo-

II/2

7

darczego Centralnego Zarządu Ministerstwa Przemysłu Gospodarczego. Ok. r. 1949 zawarła ślub ze Zdzisławem Matrasiem.

W 1950 r. nawiązała z nią kontakt Sylwia Rzczycka, aranżując w następnych miesiącach dwa lub trzy spotkania z Andrzejem Czaykowskim w Krakowie. Podczas spotkań omawiano możliwości wyrobienia fałszywych dokumentów dla Czaykowskiego i przerzutu osób na Zachód. Kilkakrotnie wymieniła uzyskane od Sylwii Rzczyckiej dolary, udzieliła też informacji dot. odbudowy Warszawy.

Aresztowana 6 IX 1951 r., została przewieziona do więzienia mokotowskiego. Wyrokiem WSR w Warszawie z 31 I 1952 r. skazana z art. 5 i 6 MKK, art. 9 ust. I Ustawy z 28 X 1959 r. na 10 lat więzienia. Najwyższy Sąd Wojskowy w d. 14 marca 1952 r. nie uwzględnił skargi rewizyjnej adwokata i utrzymał wyrok w mocy. W dniu 6 kwietnia urodziła 1952 r. w więzieniu na Rakowieckiej córkę Hannę. Została przewieziona wraz z dzieckiem do Grudziądza, gdzie znajdował się żłobek dla dzieci uwięzionych kobiet. Po przekazaniu dziecka rodzinie, została we wrześniu przeniesiona do Fordonu. W dniu 30 V 1956 r. zwolniona.

Po powrocie do domu rozwiodła się z mężem. Podejmowała pracę w różnych przedsiębiorstwach, najdłużej – do emerytury – pracowała w Przedsiębiorstwie Hydrogeologicznym na Saskiej Kępie. Zmarła 7 sierpnia 1978 r. w Warszawie.

(oprac. W. Kujawa i H. Matraś-Swick, red. BO).

AK
Warszawa

MATRAŚ Halina
2 d. Rojowska
ps. „Desant”

— V Niezwykle karty informacyjne

AK
Warszawa

MATRAŚ Halina

z d. Rojowska
ps. "Desant"

Urodziła się 31 stycznia 1917 r. w Siomalach koło Żytomierza. W 1941 r. przez pół roku ukrywała rodzinę żydowską. Brała udział w Powstaniu Warszawskim jako łączniczka i sanitariuszka. Walczyła pod dowództwem ptki Jona Brzurka-Cergowskiego ps. "Stawbor", dowódcy Podobrode "Stawbor" w I Obwodzie "Radwan" w Śródmieściu. Po wojnie więziona od 1951 r. do 1956 r. Zmarła 7 sierpnia 1978 r. w Warszawie.

MATRAŚ Halina

 BARBARA CZŁUCHÓW [®]
TECZKA WIĄZANA
"BEZKWASOWA" 250G
B/N

51906099 000653